

Tone LESNIK*

Naloge Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) je mogoče opravljati po temeljnih načelih trajnosti, sonaravnosti in mnogonamenskosti gozdov le z dobro izobraženim strokovnim osebjem, osveščeniimi in usposobljenimi lastniki gozdov in osveščeno javnostjo. Zato je izobraževanje in osveščanje javnosti in lastnikov gozdov med najpomembnejšimi nalogami ZGS. Utemeljitev izobraževalne dejavnosti ZGS je v Zakonu o gozdovih in v Programu razvoja gozdov Republike Slovenije. Oba dokumenta govorita o izobraževanju zaposlenih v ZGS in o izobraževanju oziroma osveščanju lastnikov in javnosti.

Ko govorimo o izobraževanju lastnikov gozdov in javnosti, se srečujemo s pojmi: stiki z lastniki gozdov, stiki z javnostjo, osveščanje, prosvetljevanje, izobraževanje, usposabljanje. Povzeto po Slovarju slovenskega knjižnega jezika (SSJ) pomeni izobraževanje skrbeti za vzgojo in izobraževanje mladine, oblike izobraževanja odraslih, osveščanje - osvestiti: narediti, da kdo kritično presoja, spoznava svoja in tuja dejanja, mnenja, čuti odgovornost zanje (SSJ), prosvetljevanje - prosvetliti: s poučevanjem, izobraževanjem doseči, da kdo misli in dela brez predsodkov, razumno (SSJ)

Zaposleni v ZGS so torej v vlogi predmeta (objekta) izobraževanja in v vlogi izobraževalca lastnikov gozdov in javnosti. Kot izobraževalci so delavci ZGS tudi pri notranjem, internem izobraževanju in usposabljanju zaposlenih v ZGS. Izobraževalna dejavnost ZGS je zahtevna in kompleksna.

Koncept izobraževanja v ZGS opredeljuje mesto in vlogo izobraževanja v ZGS, ciljne skupine in dolgoročne cilje izobraževanja, metode in oblike izobraževanja, načrtovanje in organiziranje izobraževanja.

Glavne ciljne skupine izobraževanja v ZGS so: lastniki gozdov, javnost in delavci ZGS, torej zelo številna in raznolika populacija. Samo lastnikov je v Sloveniji med 250.000 in 300.000, z osveščanjem pa se obračamo na vso slovensko javnost.

Oblike in metode dela so odvisne od značilnosti ciljne populacije oziroma skupine. Pri izobraževanju ločimo dve glavni obliki: formalno in neformalno. Pri formalnem izobraževanju, kjer gre za uradno priznano pridobitev izobrazbe, je ZGS vezan na ustrezne izobraževalne ustanove.

Med izobraževanjem in osveščanjem je razlika v intenzivnosti in metodah. Pri osveščanju v večji meri upo-

rabljamo medije. Pri izobraževanju je treba upoštevati, da imamo v veliki meri pred seboj odrasle, in zato upoštevati metode izobraževanja odraslih, ki so drugačne kot pri izobraževanju mladih. Zelo važna oblika pri ciljni skupini delavcev ZGS je samoizobraževanje, za lastnike gozdov pa svetovanje pri vsakdanjih stikih gozdarjev ZGS z lastniki gozdov.

Izobraževanje je nujno dobro načrtovati. Načrtujemo na več ravneh:

Dolgoročne usmeritve (za obdobje 3 do 5 let), letni plan izobraževanja po ciljnih skupinah, ki je del celotnega letnega programa dela ZGS, osnovni izvedbeni izobraževalni program ali projekt.

Izvajalci izobraževanja so izobraževalci (predavatelji, inštruktorji, moderatorji) oziroma izobraževalne ustanove, ki izvedejo izobraževalni program po vsebinski plati, po ustrezni metodi, ki je določena v izobraževalnem programu in izobraževalnem gradivu. Izobražujemo z lastnimi (internimi) ali zunanjimi izvajalci ali v kombinaciji.

Organiziranje izobraževanja zajema skrb za potreben prostor, tehnične pripomočke in opremo ter postopek plačevanja stroškov, evidenco udeležbe, časovni potek izobraževalnega programa.

Do sedaj je Zavod za gozdove Slovenije izvedel številne dejavnosti za izobraževanje lastnikov in osveščanje javnosti. Usposabljanje za varno delo v gozdu in za nego gozdov sta prioritetni temi za lastnike. Neposredna udeležba nekaj tisoč lastnikov na usposabljanju je videti majhna v primerjavi s celotnim številom lastnikov, vendar je treba upoštevati, da je usposabljanje smiselno le za tiste lastnike, ki delo v gozdu opravljajo sami zase ali za druge, in da je interes lastnikov gozdov za usposabljanje za nego gozda, ki je zelo dolgoročna investicija, še majhen.

Udeležba lastnikov na izobraževalnih dejavnostih ZGS ni povezana z denarnimi subvencijami, ki jih daje država lastnikom gozdov za vlaganja v gozdove. Ta povezava bi morala lastnike vzpodbuditi k večji zainteresiranosti za izobraževanje.

Ob izobraževalnih dejavnostih, kjer delavci ZGS nastopajo kot izobraževalci in organizatorji, se kaže velika potreba po izobraževanju delavcev ZGS ravno za to področje - izvedbo izobraževanja za lastnike gozdov in za javnost.

* T. L., dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, SLO